

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
соціальної економіки
Протокол № 13 від 24.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **05 "Соціальні та поведінкові науки"**
Спеціальність **051 "Економіка"**
Освітній рівень **другий (магістерський)**
Освітня програма **"Управління персоналом в бізнесі"**

Статус дисципліни **обов'язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

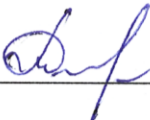
Розробник:
к.е.н., доцент

Світлана ГОНЧАРОВА

Завідувач кафедри
соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

Гарант програми

Світлана МІШИНА

Харків
2023

ВСТУП

Соціальна економіка займає все вагомніше місце в розвитку українського суспільства, набуває власного обличчя, стає самостійною наукою. Сьогодні соціальна економіка акумулює в собі весь спектр економічних проблем та кризових явищ, які загострилися останнім часом в Україні: поглиблюється рівень розшарування між різними верствами населення; зростає рівень безробіття; збільшується рівень соціальної напруги у суспільстві; знецінюються доходи населення тощо.

Метою викладення цієї навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань і прикладних вмій та компетентностей щодо використання методичного апарату та інструментарію соціальної економіки та оволодіння навичками прийняття оптимальних управлінських рішень в умовах ринкових відносин.

Основне завдання навчальної дисципліни – вивчення змісту, напрямків, основних функцій, принципів й механізмів соціальної економіки як невід’ємної складової функціонування демократичної правової соціальної держави; оволодіння питаннями теорії та практики соціально-політичних процесів, а також формування глибокого розуміння, цілісного світогляду і навичок системного мислення в галузі соціально-економічного функціонування суспільства, спрямованого на створення умов для розвитку і самореалізації особистості в трансформаційних змінах глобального характеру.

Об’єктом навчальної дисципліни є це сукупність соціальних потреб людини, які вона має реалізувати в різних сферах свого життя і які повинні бути захищені з боку держави і суспільства.

Предмет навчальної дисципліни є економічні відносини в їх системній залежності й обумовленості із соціальними, політичними, етнічними, антропологічними елементами, зумовлюючими створення добробуту людини.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 1	ЗК 2, ЗК 6, СК 9
РН 2	ЗК 1
РН 4	ЗК 2, ЗК 6, СК 6, СК 7, СК 10, СК 11
РН 7	ЗК 6, СК 9
РН 8	СК 13
РН 9	ЗК 1, СК 4
РН 11	ЗК 1, ЗК 6, СК 5, СК 11
РН 13	СК 8
РН 15	ЗК 3, ЗК 6, СК 3, СК 6, СК 9, СК 11
РН 17	ЗК 2, СК 3, СК 11, СК 13

де,

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

СК13. Здатність до розвитку бізнесу в умовах соціально орієнтованої економіки

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

РН15. Організувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

РН17. Приймати рішення щодо розвитку бізнесу в умовах соціально орієнтованої економіки.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Соціалізація економіки. Інституційна база соціальної економіки

Тема 1. Концептуальні основи соціальної економіки

1.1. Сутність соціальної економіки. Еволюція економічних систем. Соціальні функції економіки.

Сутність поняття, суб'єкти, задачі, принципи соціальної економіки. Соціальні функції економіки, напрями соціалізації діяльності. Власність як основоположна складова економічної системи. Концепція соціального ринкового господарства. Класифікація суспільного виробництва з погляду відносин експлуатації людини.

1.2. Соціальна політика як складова соціальної економіки, суб'єкти і об'єкти соціальної політики.

Поняття та мета соціальної політики. Об'єкти і суб'єкти (держава, суспільство, політичні партії, громадські організації тощо) соціальної політики, їх характеристика.

1.3. Інститути й інструменти соціальної політики. Соціальні функції держави в умовах соціалізації економіки.

Головні соціальні інститути – держава, ринок, сім'я. Держава як соціальний інститут. Функції держави як координуючого інституту соціальної політики (гаранта, регулятора, захисника, контролера тощо). Інструменти соціальної політики: оподаткування; фінансові трансфери; безготівкова допомога; соціальні послуги; заборона або обмеження певних дій; консультування, заохочення бажаної діяльності; інформування про наслідки, які може спричинити та чи інша діяльність; правові статуси тощо.

1.4. Соціальна справедливість у соціальній економіці критерій соціальної політики.

Соціальна справедливість як критерій соціальної економіки. Егалітарна та елітарна рівність. Основні напрями соціальної економіки і їх характеристика.

1.5. Діагностика соціальної безпеки.

Орієнтація на задоволення потреб людини як умова забезпечення національної безпеки. Національні інтереси України в соціальній сфері. Показники рівня соціальної безпеки: рівень зайнятості населення, рівень (норма) безробіття, мінімальна погодинна заробітна плата, питома вага зайнятих, що отримують плату на рівні неоподаткованого мінімуму, індекс людського розвитку, розрив між прибутками груп населення та інші.

Тема 2. Моделі соціальної політики в різних економічних системах

2.1. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Моделі соціальної політики в сучасному суспільстві: ліберальна, корпоративна, суспільна; "бісмаркова" і "беверіджська"; ліберальна, соціал-

демократична, консервативна та католицька тощо. Досвід соціального забезпечення інших країн.

2.2. Соціальна структура українського суспільства. Причини загострення соціальних проблем.

Соціально-класова структура суспільства, її елементи. Класифікація стратифікаційно-класових систем. Сучасні класові системи.

2.3. Формування моделі соціальної політики в Україні та суперечності соціально-економічного розвитку.

Передумови соціалізації економіки в Україні; проблеми та суперечності вибору моделі соціальної політики в Україні.

Тема 3. Державні соціальні стандарти. Проблема бідності

3.1. Соціальні стандарти та нормативи, їх характеристика

Соціальні нормативи як відправна точка формування соціальної економіки. Основні державні соціальні гарантії: мінімальний розмір заробітної плати; мінімальний розмір пенсії за віком; неоподатковуваний мінімум доходів громадян; розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат.

3.2. Прожитковий мінімум як основа реалізації соціальних гарантій.

Нормативно-правова база визначення рівня доходу, що дає право на державну допомогу. Розмір державної допомоги. Прожитковий мінімум як основа визначення і реалізації мінімальних соціальних гарантій держави. Закон України "Про прожитковий мінімум".

3.3. Бідність як соціальне явище. Проблеми диференціації населення.

Концепції відносної і абсолютної бідності. Методика комплексної оцінки бідності. Система показників бідності: щодо масштабів бідності в країні; щодо розшарування серед бідного населення; щодо бідності в регіонах.

3.4. Напрями боротьби з бідністю. Світовий досвід.

Причини бідності. Склад бідних в Україні та в світі, сучасні тенденції та зміни. Роль соціальних служб у вирішенні проблем бідності. Напрями боротьби з бідністю. Світовий досвід.

Тема 4. Розвиток соціальної сфери в соціальній економіці

4.1. Соціальна сфера та її складові у вирішенні соціальних проблем.

Соціальна сфера як важливий інтегральний об'єкт соціальної економіки, її роль у вирішенні соціальних проблем. Інтегральні показники продуктивності функціонування соціальної сфери: демографічний стан суспільства, диференціація населення за майновою ознакою, поляризація доходів, безробіття тощо. Структура соціальної сфери і соціальної інфраструктури.

4.2. Планування розвитку соціальної сфери.

Сутність та методи державного планування розвитку соціальної сфери.

4.3. Особливості фінансування соціальної сфери.

Криза соціальної сфери та її характеристики. Стабільне фінансування соціальних галузей як пріоритет державної економіки.

Змістовий модуль 2

Система соціального захисту населення в соціальній економіці

Тема 5. Соціальний захист населення та його категорій

5.1. Принципи побудови системи соціального захисту в соціальній економіці.

Сутність категорії "соціальний захист" як важливої складової соціальної економіки. Принципи, на яких будується система соціального захисту. Характеристика основних складових соціального захисту населення. Історія розвитку соціальної допомоги та підтримки. Вітчизняний історичний досвід державного, суспільного і приватного захисту.

5.2. Соціальний захист як система.

Етапи розвитку системи соціального захисту в світі. Соціальний захист як система. Об'єкти і суб'єкти соціального захисту. Організаційно-правова структура системи соціального захисту.

Соціальне страхування та соціальний ризик. Види і засоби соціального страхування. Міжнародні норми соціального страхування. Система державного соціального страхування.

5.3. Соціальний захист найбільш вразливих верств населення.

Соціально вразливі верстви населення, їх характеристика. Оцінка сучасного стану захищеності найбільш вразливих категорій населення в Україні. Форми та заходи соціального захисту вразливих верств населення. Державна молодіжна економіка. Державна допомога сім'ям з дітьми та її види. Сім'я з дітьми, малозабезпечена сім'я з дітьми, неблагополучна сім'я, сім'я соціального ризику. Неповні та багатодітні сім'ї. Форми соціального захисту багатодітних матерів та неповних сімей.

5.4. Захист і соціально-трудова реабілітація осіб з інвалідністю

Система соціального захисту осіб з інвалідністю: пенсійне обслуговування; соціальні допомоги; реабілітаційні програми. Поняття реабілітації. Індивідуальна програма реабілітації, соціально-трудова реабілітації і адаптація. Пенсійне забезпечення. Гарантії працевлаштування. Професійна підготовка або перепідготовка Підбір робочого місця. Розвиток нетрадиційних, гнучких форм зайнятості. Чинна система квотування робочих місць. Національної програми професійної реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими фізичними можливостями..

Тема 6. Соціальний захист економічно активного населення

6.1. Сутність категорії "економічно активне населення"

Характеристика категорій "економічно активне населення" та "економічно неактивне населення". "Економічно активні бідні".

6.2. Система соціального захисту економічно активного населення.

Складові системи соціального захисту ЕАН – норми та гарантії.

6.3. Гарантії в оплаті праці як елемент соціального захисту найманих працівників. Мінімальна заробітна плата.

Функції заробітної плати як важливої соціально-економічної категорії. Мінімальні гарантії в оплаті праці як елемент соціального захисту найманих працівників: мінімальна зарплата, мінімальні розміри ставок (окладів), дотримання прав відносно оплати праці, обмеження розміру відрахувань із зарплати, індексація зарплати та компенсація втрати частки зарплати у зв'язку з затримкою її виплати тощо. Мінімальна заробітна плата і її місце в системі соціального захисту.

6.4. Зайнятість населення та безробіття. Мобільність робочої сили.

Поняття та види зайнятості та безробіття. Сегментація ринку праці. Мобільність як процес переміщення робочої сили на ринку праці. Державні гарантії щодо зайнятості, підготовки та перепідготовки кадрів.

Тема 7. Урегулювання соціально-трудова конфліктів. Роль соціального партнерства в їх вирішенні

7.1. Соціально-трудова конфлікт у системі соціальних протиріч.

Конфліктна ситуація. Суб'єкти або сторони колективного трудового спору. Об'єкти чи предмет колективного трудового спору.

7.2. Сутність, причини, функції і різновиди соціально-трудова конфліктів. Процесуальні аспекти в розв'язанні соціально-трудова конфліктів.

7.3. Переговори та посередництво у вирішенні конфліктів соціально-трудова характеру. Страйки як крайній захід колективних трудових суперечок, їх сутність, різновиди і проблеми врегулювання.

Тема 8. Пенсійна система та пенсійне забезпечення в Україні

8.1. Пенсійне забезпечення в Україні. Фінансовий стан Пенсійного фонду.

Пенсія як державна виплата. Пенсійне забезпечення в Україні і його сучасні проблеми. Пенсійний фонд України. Основні завдання Пенсійного фонду. Суб'єкти пенсійного забезпечення.

8.2. Види пенсій як соціально-економічної категорії та критерії їх призначення.

Види пенсій та їх характеристика (трудова та соціальна). Критерії призначення пенсій в Україні.

8.3. Зміст та завдання реформування пенсійної системи в Україні. Багаторівнева система пенсійного забезпечення. Перший рівень – солідарна система; другий рівень – обов'язкова накопичувальна система; третій рівень – додаткова або добровільна накопичувальна система. Недержавні пенсійні фонди: види, значення, роль.

8.4. Зарубіжний досвід пенсійного забезпечення населення.

Пенсійний вік у різних країнах. Пенсійні схеми недержавних фондів соціального забезпечення. Досвід пенсійної реформи у різних країнах світу.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Практичне заняття 1	Обчислення індексів розвитку людського потенціалу (за методологією програми розвитку ООН).
Тема 1. Семінарське заняття 1	1. Соціалізація економіки як напрямок розвитку глобального суспільства. Методи соціалізації економіки. 2. Проблеми формування соціальної економіки в умовах економічної та політичної кризи. 3. Концепція сталого розвитку суспільства: сутність і принципи. 4. Роль соціального партнерства у вирішенні соціальних проблем. 5. Соціальна безпека держави й особистості: сутність, складові, оцінка.
Тема 2. Практичне заняття 2	Ділова гра «Обґрунтування моделі соціальної економіки та політики для України». Вирішення задач за методикою оцінки бідності та ін. Проектне завдання, презентація: розроблення та обґрунтування проекту моделі соціальної політики в Україні. Робота в групах
Тема 3. Семінарське заняття 2	1. Соціальні стандарти та нормативи рівня та якості життя. 2. Прожитковий мінімум: структура, динаміка, методика розрахунку. 3. Бідність як світова соціально-економічна проблема. Показники оцінки бідності в Україні та в світі. 4. Гідна зайнятість та гідна праця як дієві важелі боротьби з бідністю. 5. Державна політика боротьби з бідністю та нерівністю. Шляхи подолання бідності: світовий досвід.
Тема 3. Практичне заняття 3	Вирішення задач щодо розвитку соціальної сфери та інфраструктури; розрахунок розміру номінальних і реальних доходів на душу населення; оцінка зміни структури доходів за декілька років; аналіз динаміки номінальної і реальної заробітної плати
Тема 4. Практичне заняття 4	Розрахункові задачі щодо ефективності використання об'єктів соціальної інфраструктури
Тема 5. Семінарське заняття 3	1. Етапи розвитку системи соціального захисту в Україні та у світі. 2. Соціальний захист як система, її об'єкти та суб'єкти. 3. Соціальне страхування, його види та соціальний ризик. 4. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб. 5. Порівняльна оцінка соціального захисту населення України та країн ЄС.
Тема 5. Практичне заняття 5	Ситуаційні вправи, кейси. Розв'язання та обґрунтування своєї позиції щодо вирішення конфліктів
Тема 6. Практичне заняття 6	Ситуаційні вправи, розрахункові задачі щодо соціального захисту працездатного населення
Тема 7. Практичне заняття 8	Розрахунок: 1. Рівнів економічної активності, зайнятості і безробіття. 2. Показників навантаження зайнятого населення населенням у непрацездатному віці та економічно неактивним населенням зі складу трудових ресурсів. 3. Показників нерівномірності розподілу зайнятого населення і безробітних.
Тема 7. Семінарське заняття 4	Практичне заняття Вирішення ситуаційних вправ по оцінці стану соціального розвитку колективу, розв'язання задач за умовами праці

Тема 8. Семінарське заняття 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні проблеми людей похилого віку в сучасному суспільстві. 2. Становлення та розвиток національної пенсійної системи. 3. Зарубіжний досвід пенсійного забезпечення. 4. Розвиток багатокомпонентних пенсійних систем як засіб захисту громадян у старості. 5. Проблеми та перспективи розвитку загальнообов'язкової накопичувальної системи. 6. Система недержавного пенсійного забезпечення.
Тема 8. Практичне заняття 9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок середнього розміру призначеної місячної пенсії за всією сукупністю пенсіонерів. 2. Оцінка впливу на зміну середнього розміру пенсії: підвищення розмірів пенсії кожної категорії пенсіонерів; зміни чисельності пенсіонерів у складі групи

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною подано у табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1	<p>Вивчення лекційного матеріалу за питаннями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальність соціальних проблем в умовах пандемії. 2. Рівень життя як об'єкт соціального спостереження. Загальна оцінювання рівня життя. 3. Співвідношення понять «соціальна економіка», «соціальна політика» й «економічна політика». 4. Соціальна справедливість у сучасному суспільстві.
Тема 2	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яка з моделей соціальної політики притаманна Україні? Чому? 2. Соціальна стратифікація – закономірний етап становлення суспільства чи прояв соціальної несправедливості? 3. Сформууйте соціальну стратифікацію, яка, на вашу думку, буде найбільш ефективною в Україні. 4. Яким чином підвищення мінімальної заробітної плати відобразилось на добробуті населення? 5. На чому, на вашу думку, необхідно акцентувати увагу в розробленні сучасної моделі соціальної політики для України?
Тема 3	<p>Вивчення лекційного матеріалу за питанням:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль Верховної Ради України у визначенні засад розвитку соціальної політики. Приклади основних програм розвитку соціальної політики України за останні десять років. 2. Роль Міністерства соціальної політики України у системі державної виконавчої влади. Його структура. 3. Новітні тенденції багатомірної бідності в Україні. 4. Бідність в аспекті регіонів України. 5. Роль держави у подоланні проблеми бідності. 6. Роль громадського суспільства у подоланні проблеми бідності. 5. Безпритульність як наслідок бідності.

Тема 4	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яке значення має соціальна сфера у житті кожного громадянина? 2. Яким чином можливо охарактеризувати взаємовідносини та взаємозв'язки між видами діяльності соціальної сфери та галузями соціальної інфраструктури? 3. Які найбільш суттєві реформи відбуваються зараз у соціальній сфері України? Які, на ваш погляд, їх подальші перспективи? 4. Поясніть основні принципи соціального планування та яким чином вони реалізуються з теоретичної та практичної точки зору? 5. Сформулюйте особливості фінансування соціальної сфери України на сучасному етапі та найбільш проблемні питання. Які можливі шляхи вирішення існуючих проблем? 6. Сформулюйте основні тенденції розвитку соціальної сфери для України, які будуть відбуватися, з вашої точки зору, у короткостроковому та довгостроковому періодах. <p>Підготовка до семінарського заняття та колоквиуму 2,</p>
Тема 5	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає мета соціального захисту щодо окремої людини (фізичної особи) та щодо суспільства загалом? 2. Наведіть приклади прояву соціальної справедливості або несправедливості у світовій практиці. 3. Який зв'язок між соціальним захистом і соціальною безпекою? Що таке соціальна безпека людини? У чому зв'язок між соціальною безпекою та національною безпекою України? 4. Наведіть приклад гендерної нерівності в трудовій сфері. Яким чином цього можна уникнути? 5. Чи достатньою та ефективною є нормативна база з питань соціального захисту населення? 6. Які складові, на вашу думку, доцільно включити в систему соціального захисту України, окрім класичних?
Тема 6	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яким чином можна забезпечити зайнятість молоді після закінчення навчальних закладів? 2. Чому, на вашу думку, так варіюються показники безробіття за оцінкою МОП і даними офіційної статистики? 3. Які функції повинна виконувати заробітна плата в суспільстві, що має стабільний економічний розвиток? 4. Чому підвищення мінімального розміру заробітної плати в 2017 р. не здійснило суттєвого впливу на розмір середньої заробітної плати в країні? 5. У чому, на вашу думку, проявляються структурні деформації зайнятості в Україні?
Тема 7	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає сутність управління конфліктами? Яким чином вона проявляється? 2. З яких структурних елементів складається соціальна відповідальність як соціальний механізм контролю? 3. Які існують функції управління конфліктами? 4. Соціальне підприємництво та соціальне підприємство. Приклади. 5. Соціальні проекти та їх структура. <p>Підготовка презентації</p>

Тема 8	Питання для самостійного опрацювання: 1. Чи була необхідна пенсійна реформа в Україні? Які позитивні та негативні результати було отримано в результаті проведення пенсійної реформи? 2. Яка модель пенсійної системи найбільш ефективна для України з урахуванням дослідження міжнародного досвіду пенсійного забезпечення? 3. Яким чином на пенсійне реформування впливають глобальні тенденції, які спостерігаються щодо питання старіння населення світу? 4. Які головні тенденції має сучасна політика пенсійного реформування в Євросоюзі? Як потрібно використовувати їх досвід в Україні? 5. Яким чином на сучасну пенсійну систему впливає ситуація на ринку праці України та неформальна зайнятість? Підготовка до семінарського заняття та колоквиуму 2, написання есе
Тема 1 – 8	Виконання домашніх завдань

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1, 4, 5, 6), проблемна лекція (Тема 2, 7, 8), лекція із застосуванням ігрових методик (Тема 3)).

Наочні (демонстрація (Теми 1-8)).

Практичні (практична робота (Теми 1 – 8), семінари-дискусії (Теми 1, 3, 5, 7, 8), кейс-метод (Тема 7), ділова гра (Тема 2, 6)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: тестування (15 балів), опитування (10 балів), доповіді (15 балів), творче завдання (14 балів), домашні завдання (16 балів), колоквиуми (30 балів).

Семестровий контроль: Залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Соціальна економіка : навч. посіб. / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотникова, Н. В. Аграмакова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 275с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22019>.

2. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Львів : «Новий Світ-2000», 2020. – 318 с.

3. Соціальна політика: навчальний посібник / Уклад. І. О. Карпич, Н. М. Коляда. Умань : ПП Жовтий, 2021. 156 с.

Додаткова

4. Аграмакова Н.В., Гончарова С.Ю., Гончаров А. Б. Технологія розробки та реалізації соціальних проєктів: обґрунтування проєктної пропозиції та документації. // Управління розвитком. – Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – №18 (1). – С. 11-24. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32511>.

5. Гончаров А. Б., Гончарова С. Ю., Аграмакова Н. В. Формування стратегії сучасного підприємства соціально-культурної сфери. // Бізнес Інформ. 2020. №4. С. 418–424. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24768>.

6. Назаров Н., Гончарова С., Міненко В., Котляревська К. Регулювання соціально-трудових конфліктів в умовах соціальної напруженості суспільства. // Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 5(46), 2022. - 349–360. <https://doi.org/10.55643/fcactp.5.46.2022.3864>

7. Назарова Г.В., Гончарова С.Ю., Хоменко П.П. Стратегічний підхід до соціального розвитку підприємства у повоєнний період. // Економіка та суспільство. – 2022. – № 45. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28337>.

8. Надієнко О. І. Пенсійне забезпечення в Україні: організаційно-правові засади державного регулювання : монографія / О. І. Надієнко. – Запоріжжя : НУ "Запорізька політехніка", 2020. – 194 с.

9. Соціальна політика сучасного українського суспільства: соціально-захисний контекст: [колект.] монографія / за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. А. О. Ярошенко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. – 259 с.

10. Шалієвська Л. І. Пенсійне забезпечення в системі економічної безпеки держави : монографія / Л. Шалієвська ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : Растр- 7, 2020. – 194 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

11. Державний служба статистики України. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Державний центр зайнятості. Аналітична та статистична інформація. Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/68>.

13. Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. Режим доступу : <http://www.idss.org.ua/>.

14. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

15. Офіційний сайт Департаменту соціальної політики ХОДА. Режим доступу: <https://soczahist.kharkov.ua/>.

16. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна "Соціальна економіка" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=10130>